

سازمان جهاد کشاورزی مازندران
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

زراعت جو در مازندران

تنظیم:

اداره رسانه های آموزشی

پاییز ۱۳۹۸

مقدمه:

جو (Hordeum vulgare) گیاهی یکساله و روز بلند، مقاوم به خشکی و قلیائیت خاک و در مناطقی از استان که کشت گندم به دلایل شرایط نامساعد محیطی از قبیل شوری خاک و آب، سطح بالای آب زیرزمینی، توزیع نامناسب نزولات آسمانی و خشکی انتهای فصل، عملکرد مطمئنی به دنبال ندارد، کشت می شود.

انتخاب بذر و روش تهیه و تأمین بذر سالم

بذر مهمترین نهاده تولید بوده و نقش زیادی در افزایش یا کاهش محصول دارد. طبیعتاً با کاشت بذور سالم عملکرد مناسب و برعکس با کاشت بذور آلوده بازدهی نامطلوبی خواهیم داشت. بذور آلوده پس از کاشت با رشد خود رشد عوامل بیماریزا را نیز همراه داشته و با رسیدن به سنبله جو موجب آلودگی دانه و در نتیجه بذر سال بعد خواهد شد. بیماری‌های متعددی موجب آلودگی بذر شده که در انتها به شرح مختصر چند بیماری که در مازندران اهمیت دارند اشاره می شود.

روش‌های تهیه و تأمین بذر سالم

- انتخاب بذر سالم

برای تهیه بذر سالم باید مزرعه‌ای را انتخاب نمود که ظاهری سالم و عاری از هرگونه آلودگی به بیماری و علف‌های هرز بوده و در زمان داشت چندین بار مورد بازدید و گواهی کارشناسان کنترل بذر قرار گرفته باشند.

- بوجاری بذر

با عمل بوجاری علاوه بر حذف مواد زائد مانند کاه و کلش و دانه‌های شکسته، می‌توان دانه‌های آلوده را که از دانه‌های سالم سبک‌تر هستند، به راحتی جدا نمود.

- ضدعفونی بذر

برای انجام عمل ضد عفونی، بذور جو را با یکی از سموم توصیه شده مثل رورال تی اس یا کاربوکسین تیرام به نسبت دو در هزار (دوگرم سم برای هر کیلوگرم بذر) با اضافه کردن مقداری آب آغشته نمود، به طوری که تمام قسمت‌های بذر کاملاً به وسیله سم مورد استفاده پوشانده شود. اضافه کردن آب موجب خیس شدن و چسبندگی بهتر سم به بذر می‌شود. مقدار آب مصرفی ۱ تا ۲ لیتر به ازای هر ۱۰۰ کیلو بذر می‌باشد.

برای تهیه زمین در مناطق با نزولات آسمانی بیشتر و دارای بافت سنگین خاک انجام شخم به عمق ۲۵-۲۰ سانتی‌متر، دیسک و در صورت نیاز ماله ضروری می‌باشد. در مناطق با بارش محدود که معمولاً بافت خاک سبک‌تر بوده و نیز مواد آلی خاک کمتر است دیسک سنگین و یا گاواهن قلمی جهت تهیه زمین مورد توصیه می‌باشد.

مدیریت تغذیه

تغذیه گیاه کلید اصلی موفقیت کشاورزان در حصول عملکرد بالا است. مهم‌ترین موضوع در تغذیه گیاه، رعایت زمان مصرف، میزان مصرف، نوع کود مصرفی و روش مصرف کود می‌باشد. از اینرو با رعایت اصول مدیریت تغذیه گیاه می‌توان هم به سلامت خاک و هم به سلامت گیاه و هم افزایش محصول امیدوار بود. لازم است که کشاورزان عزیز نسبت به انجام آزمون خاک و توصیه بر اساس آزمون خاک اقدام نمایند. در غیر اینصورت بر اساس نظر کارشناسی موارد زیر توصیه می‌گردد.

۱- مصرف کودهای اوره به میزان ۵۰ کیلوگرم، سوپر فسفات تریپل ۱۰۰ کیلو گرم و سولفات پتاسیم ۱۰۰ کیلوگرم در هکتار به صورت

پایه و قبل از کاشت با عملیات خاکورزی و آماده سازی زمین مصرف شود.

۲- مصرف سرک کود اوره و کلرور پتاسیم در مراحل قبل از پنجه‌زنی، بعد از پنجه زنی، شروع آبستنی، ظهور برگ پرچم و گلدهی در هر مرحله به صورت میانگین ۴۰ کیلوگرم از هر کدام از کودها.

توصیه تغذیه تکمیلی

علاوه بر مصرف کودهای پایه برای افزایش عملکرد و بهبود شرایط رشد گیاه توصیه می‌شود در مراحل مختلف رشد فنولوژیکی گیاه و برای افزایش تعداد پنجه، کنترل تنش خشکی و کم آبی، جلوگیری از خوابیدگی (ورس) و جلوگیری از پوک شدن دانه توصیه می‌گردد از کودهای مناسب، دارای شماره ثبت کودی و مورد تأیید موسسه خاک و آب کشور به صورت محلول پاشی استفاده گردد. البته با انجام محلول پاشی‌ها بنا به فرمول نوع کود میزان مصرف سرک کودها کاهش می‌یابد.

توصیه مدیریت تغذیه تلفیقی

توصیه می‌گردد قبل از کاشت از کودهای آلی و یا کودهای کامل آلی و همچنین تلقیح بذر با کودهای زیستی استفاده شود در این صورت میزان مصرف کودهای پایه کاهش می‌یابد.

تاریخ کاشت

در اراضی دشت و میان بند تاریخ کاشت از ۱۰ آبان لغایت ۱۰ آذر و در ارتفاعات بدلیل وجود سرمای زودرس از ۲۰ مهر لغایت ۲۰ آبان می‌باشد. به ازاء هر روز تاخیر در کاشت مقدار ۰/۷-۰/۵ کیلو گرم به میزان بذر مصرفی توصیه شده بایستی اضافه گردد تا حدودی از کاهش عملکرد جلوگیری نماید.

میزان بذر و عمق کاشت

میزان بذر جهت کشت ۲۷۰ بذر در متر مربع می‌باشد که در شرایط کشت با خطی کار بسته به وزن هزار دانه ارقام بین ۱۱۰-۱۲۰ کیلوگرم در هکتار متغیر است و در کشت دست‌پاش ۱۴۰-۱۵۰ کیلوگرم در هکتار می‌باشد. در مناطق پر باران کشت با خطی کار غلات توصیه می‌شود. عمق مناسب کاشت ۳-۵ سانتیمتر توصیه می‌شود.

